

პრეპერატივის ხმაიბასთან დაკავშირებული საკითხები

ცნობილია, რომ ძველ ქართულ სალიტერატურო ენასთან შედარებით ახალ ქართულ სალიტერატურო ენაში ზოგი პრევერბი შეცვლილი, გამარტივებული სახითაა წარმოდგენილი.

ძველ ქართულ სალიტერატურო ენაში გვქონდა:

გან- (განაბნია, განაგდო, განვიდა, განადიდა, განამართლა, განზარდა, განიპო, განყო, განსცა...).

აღ- (აღვიდა, აღავსო, აღმადღა, აღიყვანა, აღილო...).

გარდა- (გარდაგორებული, გარდააქცია, გარდაასხეს, გარდასხმა, გარდავიდა, გარდადგომა, გარდადგა...).

გარდამო- (გარდამოვიდა, გარდამოვარდა, გარდამომავალი...).

აღმო- (აღმოვიდა, აღმოილო, აღმოიყვანა...).

შთა- (შთავარდა, შთავიდა, შთახედა, შთადება, შთაწვენა, შთასადებელი, შთამავალი...).

შთამო- (შთამოყოფა, შთამომავალი...).

წარ- (წარვიდა, წარავო, წარღება, წარიყვანეს...).

წარმო- (წარმოვიდა, წარმოიღეს, წარმოიყვანა...).

ახალ ქართულ სალიტერატურო ენაში გვაქვს:

გა- (გააბნია, გაავდო, გავიდა, გაადიდა, გაამართლა, გაზარდა, გაიპო, გაყო, გასცა...).

ა- (ავიდა, აავსო, ამადღა, აიყვანა, აილო...).

გაღ- (გადაგორებული, გადააქცია, გადაასხეს, გადასხმა, გადავიდა, გადადგომა, გადადგა...).

გაღმო- (გაღმოვიდა, გაღმოვარდა, გაღმომავალი...).

ამო- (ამოვიდა, ამოილო, ამოიყვანა...).

ჩა- (ჩავარდა, ჩავიდა, ჩახედა, ჩაღება, ჩაწვენა, ჩასადებელი, ჩამავალი...).

ჩამო- (ჩამოყოფა, ჩამომავალი...).

წა- (წავიდა, წავო, წაღება, წაიყვანეს...).

წამო- (წამოვიდა, წამოიღეს, წამოიყვანა...).

მაგრამ პრევერბთა ძველი სახეობები ახალ ქართულ სალიტერატურო ენაშიც გვხვდება. გვხვდება როგორც ზმნებში, ისე ნაზმნარ სახელებში: მასდარებსა და მიმღებებში.

ზმნებში, ერთი მხრით, გვაქვს შემთხვევები, როცა ძველი და ახალი (გამარტივებული) სახეობა პრევერბისა ბარალელურად იხმარება: განახვავებს და გაახვავებს; განახახიერებს და გაახახიერებს; განაზოგადებს და გააზოგადებს; განათავისუფლებს და გაათავისუფლებს; განაცალკეებს და გააცალკეებს; განაცხადებს და გააცხადებს; განავრცობს და გაავრცობს; ადგუნებს და აავუნებს; აღმადღებს და აიმადღებს.

მეორე მხრით, გვაქვს შემთხვევები, როცა პრევერბის ძველსახეობიანი ფორმა ერთადერთია: **განაგებს, განაგრძობს, განკურნავს, განსაზღვრავს, განჭვრეტს, განიხილავს, აღმოაჩნდება, აღძრავს, წარმოადგენს, წარმოიშობა, წარმოთქვამს** (შეუძლებელია **გააგებს, გააგრძობს, გასაზღვრავს, გაჭვრეტს** და მისთანა ფორმები).

მესამე მხრით, მომხდარა მნიშვნელობის დიფერენცია: თუ პრევერბის ძველი სახეობა დაერთვის ზმნას, მას ერთი მნიშვნელობა აქვს, ხოლო, თუ ახალი (გამარტივებული) სახეობა დაერთო იმავე ზმნას, მნიშვნელობა განსხვავებულია: **განაახლებს** (მუშაობას) და **გაახლებს**; **განადიდებს** და **გაადიდებს**, **აღიზრდება** (ბავშვი) და **აიზრდება** (ბალახი).

პრევერბთა ძველი სახეობების გამოყენება უფრო ხშირია მასდარებსა და მიმღებებში. ბევრ შემთხვევაში პრევერბთა ძველსახეობებიანი ფორმები ერთადერთია და ახლსახეობებიანი ფორმები მათ მეტოქეობას ვერ უწყევს ან ასეთი ფორმები არც არის: **განგმირვა, განგმირული, განდგომილი, განდევილი, განდევნილი, განკარგულება, განმარტება, განგრძობა, განრისხება, განსაზღვრა, განსაცდელი, განსჯა, აღდგენა. აღდგენილი, აღნიშვნა, აღნიშნული, აღფრთოვანება, აღმოცენება, აღმოჩენა, შთაბეჭდილება, შთაგონება, შთამომავლობა, წარმოთქმა, წარმოშობა...**

მასდარებსა და მიმღებებში პრევერბთა ძველი სახეობების უკეთ დაცვის საფუძველი ისაა, რომ დღევანდელ სალიტერატურო ენაში ძველი წარმოების ფორმებია შემონახული, მასდარსა და მიმღებობაში ძველი პრევერბები ფუძესაა შეზრდილი.

იმ ფაქტმა, რომ ძველ ქართულ სალიტერატურო ენაში გვქონდა **გან, წარ, აღ, ხოლო ახალ სალიტერატურო ენაში გვაქვს გა, წა, ა** სახეობები პრევერბებისა და ამასთან მასდარებსა და მიმღებობებში **გან, წარ, აღ** სახეობები მკვიდრად დაცული, შედეგად ის მოგვცა, რომ **გან** პრევერბის **ნ**, **წარ** პრევერბის **რ** და **აღ** პრევერბის **ღ** ფუძისეულ ელემენტად იქნა გააზრებული, ზნაში პირის, ქცევისა და გვარის პრეფიქსების შემდეგ მოექცა, ხოლო შემდგომ კიდევ ამგვარი ფორმებისაგან ნაწარმოებ სახელებში მაწარმოებელი პრეფიქსების შემდეგ მოხდა. მაგალითად, გვხვდება ასეთი და ამათი მსგავსი ფორმები: **ვა-ნ-თავისუფლებ, ა-ნ-თავისუფლებ, ა-ნ-თავისუფლებს; ვანთავისუფლებდი, ვანთავისუფლებდე, ვავანთავისუფლებ, ვავანთავისუფლე, ვავანთავისუფლო, გამინთავისუფლებია, გამინთავისუფლებინა, გამინთავისუფლებინოს; ვინთავისუფლებ, ვინთავისუფლებდი, ვინთავისუფლებდე, ვავინთავისუფლე, ვავინთავისუფლო; ვუნთავისუფლებ, ვუნთავისუფლებდი, ვუნთავისუფლებდე, ვავუნთავისუფლე, ვავუნთავისუფლო; ნთავისუფლდება, ნთავისუფლდებოდა, ნთავისუფლდებოდეს; უნთავისუფლდება, უნთავისუფლდებოდა, უნთავისუფლდებოდეს; გასანთავისუფლებელი, გაუნთავისუფლებელი.**

ორ ზნაში, რომელთაც **აღ** პრევერბი ერთვის, პრევერბისეული **ღ** თანხმოვნის ფუძესთან შეზრდის პროცესი კარგა ხანია დაიწყო და ამჟამად უკვე დამთავრებულია. ესენია: **აღიარებს** და **აღორძინებს**.

პირველ მათგანში **აღვიარებ, აღვიარებდი, აღვიარ ბდე, აღვიარე, აღვიარო, აღმიარებია, აღმეარებინა** ფორმების ნაცვლად დამკვიდრდა **ვადიარებ, ვადიარებდი, ვადიარებდე, ვადიარე, ვადიარო, მიდიარებია, მედიარებინა** ფორმები; მასდარია **ადიარება**, ხოლო მიმღებობა—**ადიარებული, ნადიარები, მადიარებელი...**

მეორე მათგანში **აღვაორძინებ, აღვაორძინებდი, აღვაორძინებდე, აღვაორძინე, აღვაორძინო** და მისთ. ფორმათა ნაცვლად დამკვიდრდა **ავაორძინებ, ავაორძინებ,**

ავლორძინები, ვალორძინები, ავალორძინე, ავალორძინო, ამილორძინებია, ამელორძინებინა ფორმები. ამის მიხედვით გაკეთდა ენებითა ფორმები: ლორძინდება, ლორძინდებოდა, ლორძინდებოდეს და ა. შ. ამის მიხედვითვე მივიღეთ მიმდევრები: ასალორძინებელი, ამალორძინებელი...

თუ დღევანდელ სალიტერატურო ჟურნალში ეს ფორმები უკვე დამკვიდრებულია, XIX საუკუნის მეორე ნახევარში ადვიარებ || ვადიარებ ფორმათა საკითხი გაცხოველებული პოლომიკის საგანი იყო. ცნობილია, მაგალითად, XIX საუკუნის მიწურულში სილოვან ხუნდაძესა და იაკობ ვოგებაშვილს შორის გამართული ცხარე კამათი: პირველი მათგანი ადვიარებ ფორმას იცავდა, ხოლო მეორე — ვადიარებ ფორმას. მართლაც, XIX საუკუნის მწერლობაში პარალელური ფორმები გვხვდებოდა.

...საშინაო და საზოგადო ვითარება... უნდა ვაღიაროთ... (ილია).

ეს კი უნდა აღვიაროთ (ილია).

მოახსენა: რას მიბრძანებ! აღვიარებ სიმართლესო (აკაკი).

მე აღვიარებ შენს სჯულსა (აკაკი).

ოქრუამ... გადასწყვიტა—ყოველივე სიმაართლით აღვიარებინა და აღიარა კიდევ (ე. ნინოშვი.).

...დავითი თვითონაც აღვიარებდა ხანდახან (ე. ნინოშვი.).

ამ უკანასკნელი სახის ფორმების ხელოვნურად დამკვიდრების ცდას თანამედროვე მწერლობაშიც აქვს ადგილი (მაგ., კ. გამსახურდიას ნაწერებში).

ალორძინებს ზმნაში ახალი ფორმები ერთადერთია.

რამ აულორძინა თვითმოქმედებითი ძალა? (ილია).

მას არ დავუქვნობთ სამშობლოს, რაც შრომით აულორძინდა (გ. ლეონ.).

ჩეჩნები ესაღმებოდნენ თავის სამშობლოს, რომლის... ასალორძინებლად

მამას შვილი არ შეუწყალებია (ა. ყაზბ.).

გონების თვლით ის ეხლა კხედავდა იმ ქუეშმართების ზრდას, რომელიც მოჰმადლა იმან ტანჯულ კაცობრიობას და რომლის ასალორძინებლად ეხლა უნდა დაენთხია წმინდა სისხლი თავისი (ვ. ბარ.).

[ამერიკელი თეზისი], როგორც ცნობილია, ხელ-ფეხს უხსნის ვერმანულ მილიტარისტებს რევანშისტული არმიის ასალორძინებელად დასავლეთ გერმანიაში („კომ.“).

მთელმა მსოფლიომ იცის, რომ უკანასკნელ დროს... იღებენ ყოველგვარ ღონისძიებებს დასავლეთ გერმანიის რევულარული არმიის ასალორძინებლად („კომ.“).

მაგრამ აქა-იქ უმართებულო ფორმებიც გვხვდება:

თვით უძრავნი ყვავილინიც კი თითქოს შეიძრნენ, გადიშლნენ, იცუალეს მკრთალი ფერი და, ღამის ნამით გალორძინებულნი, მსწრაფლ გაცხოველდნენ (ა. ყაზბ.).

თუ ჩემი მტერი ჩემი გულის გასახარად ჩემს შვილსა და შვილიშვილში გალორძინებულს ვერ დამინახავს, ქვეყნად ტყუილად მივლია ბალახის მამოვარებითა (ბ. ჩხ.).

XIX საუკუნის II ნახევრიდან მოყოლებული, პრევერბისეული ნ, ლ, რ თანხმოვნების ფუძესთან შეხორცების მაგალითები მრავლდება. ჩნდება ფორმები: ანვითარებს, ანვითარებდა, ანვითარებდეს, გაანვითარებს, გაანვითარებდეს, გაანვითარა, გაანვითაროს, გაუნვითარებია, გაუნვითარებინა, გაუნვითარებინოს.

ინვითარებს...

უნვითარებს...

უნვითარდება, უნვითარდებოდა, უნვითარდებოდეს, გაუნვითარდება, გაუნვითარდებოდა, გაუნვითარდა, გაუნვითარდეს.

გასანვითარებელი, გაუნვითარებელი.

და ამგვარად:

ანახიერებს...
ანხვავებს...
ანცვიფრებს...
ანხორციელებს...
ანთავისუფლებს...
ანზოგადებს...
ანრისხებს...
ანცალკევებს...
ანცხადებს...
ანმარტოებს...
ანმტკიცებს...
არღვენს...
აღშფოთებს...
აღფრთოვანებს..
ღწრღის...
ღძრავს...
ღნიშნავს...
წყურნავს...

უფრო იშვიათად:

ღგვის (აღგვის)
ღწუსხავს (აღწუსხავს)
ღმართავს (აღმართავს)
ღჭურავს (აღჭურავს)
ღკვეთს (აღკვეთს)
ღრიცხავს (აღრიცხავს)
ღსაზღვრავს (აღსაზღვრავს)
ღწირავს (აღწირავს)

შედარებით უფრო ხშირია შეხორცების შემთხვევები კაუზტივის ფორმებში:

იშვიათია **სსაზღვრავს**, მაგრამ ხშირია: **ვანსაზღვრინებ**, **მანსაზღვრინებს**, **გაგანსაზღვრინა**.

ასევე, უძრ. იშვიათი **წწირავს**, მაგრამ: **ანწირვინებს**, **განწირვინა**, **გაუნწირვინებია**.

საილუსტრაციო მაგალითები:

გაკეთილების დაწყებისას¹⁾ მონიტორები ამ ნიშნებს ურღვენდნენ მასწავლებელს (გ. თავზ.).

განსაკუთრებული სამმართველო... ურღვენს მას თავისი მუშაობის ახგარიხს (სამოქ. სამ. კოდექსი, 1938).

...ექსუდატი ანთებით უბანში ანჯაყებს შხამიან ნაწარმებს... (ვლ. ჟღენტი, პათ. ანატ.).
ახილგაზრდა ქალის ფიგურა... მოქანდაკის განზრახვით, ქართველ ერს უნდა ანხორციელებდეს (გ. ჭიჭ. ეტიუდ.).

ვფიქრობ ჭეშმარიტ ხელოვნებაზე, რომელიც ნამდვილად გვაღფრთოვანებს და გვაღელვებს („თბილ.“).

შეგრძნება იმისა... მაღფრთოვანებდა („თბილ.“).

...ის დიდი ოსტატობით ანვითარებს სიუჟეტს (გ. ჭიჭ.).

ის დრამატიულად ანვითარებს თავის სიუჟეტს (გ. ჭიქ.).
რა სიჩქარეს ანვითარებდა მეორე მანქანა? (ა. ხარაბაძე, არიომ. ამოც.,
V—VI კლ.).

თვითმფრინავი ანვითარებდა 360 კმ-ის სიჩქარეს (იქვე).

ის... ანწოგადებდა... პრაქტიკას (დარვინიზმი, IX კლ.).

...არასაკმაოდ ანწოგადებენ და ავრკელბენ გამოცდილებას („ახ. კომ.“).

„ეანონს“ ავტორი ანწოგადებს... ექიმთა მთელს გამოცდილებას („სახ. ვანათლ.“).

რედაქციები სუსტად ანწოგადებენ... მეცადინეობის გამოცდილებას („კომ.“).

...გვიამბო, როგორც ანსახიერებდა მისი ბიჭი ყველაფერს, რასაც თითონ დიდდა

წიგნებში უკითხავდა (გ. ნატრ.).

ოტელოს იგი ანსახიერებს როგორც დიდბუნებოვან ადამიანს („კომ.“).

პირველი რატომღაც ანსახიერებდა პატარა ბავშვის როლს („ლიტ. და ხელ“).

ლექციისაგან მას ანსხვავებს... ჩანარების არაარსებობა (ა. თვალჭრ.).

ჩვენ ვანსხვავებთ თბილ სხეულებს ცივისაგან (ფიზიკა, VIII კლ.).

ანსხვავებენ შექცევადი რეაქციის ორ ტიპს (პეტროგრაფია).

ანსხვავებენ ორი სახის მოძრაობას (თბოგადაცემის საფუძვ.).

პავლოვი ანსხვავებს ოთხ ასეთ ტიპს (დარვინიზმი, IX კლ.).

პროფესორი კულეშოვი ანსხვავებს ორ ძირითად ტიპის ცხენებს (მეცხენ.).

განთავისუფლებ (ვ. ბარნ.).

...მშობლებს ანთავისუფლებდა ყოველი ხარჯისაგან შვილის აღზრდაში (დ. კლდ.).

გემუდარები... ანთავისუფლენ მტარვალებისაგან (შ. არაგვ.).

დროგამოშვებით ორიოდე ტყვეს ყიდულობდნენ და ანთავისუფლებდნენ (მ. ჭავჭავ.).

ვანთავისუფლებთ ჩაგრულ ერებს... (ვ. ვაფრ.).

განანთავისუფლეთ პროპორციები წილაღებისაგან (ა. ხარაბ.).

საინტერესოა, რომ ილიასთან ასეთი ფორმებიც კი გვხვდება:

1549 წელს იფეთქა გლეხობის ანღრეულობამ.

განხეთქილების საქმე ზოგჯერ ანღრევაშიღე მიჰყავს ხოლმე.

ინგლისში მუშათა ანღრევა მოხდა.

რასაკვირველია, ეს არ ნიშნავს იმას, თითქოს ასეთი ფორმები გაბატონებული იყოს. გაბატონებულია ფუძეს შეუხორცელებლი, მართებული ფორმები და ამის მრავალი ნიმუში შეიძლება იქნეს დასახელებული. ამჟამად ჩვენთვის მთავარი ისაა, რომ ასეთი ფორმები საკმაოდ ხშირად გვხვდებოდა XIX—XX საუკუნის მწერალთა ენაშიც და უფრო იშვიათად, მაგრამ გვხვდება დღესაც.

ფუძესთან პრევერბესული თანხმონის შეხორცების შემთხვევები მეტად ხშირია დასავლურ კოლოებში, განსაკუთრებით გურულსა და იმერულში. სანიმუშოდ რომ წარვადგენ ზმნა ავილოთ, ასეთი სურათი გვეჩვენება.

ვარღვენ, ვარღვენდი, ვარღვენდე, წავარღვენ, წავარღვენდი, წავარღვინე, წავარღვინო, წამირღვენია, წამერღვინა, წამერღვინოს.

ვირღვენ, ვირღვენდი, ვირღვენდე, წამევირღვენ, წამევირღვენდი, წამევირღვინე, წამევირღვინო, წამომირღვენია, წამომერღვინა, წამომერღვინოს.

წამორღვენა, წამორღვენილი, წამოსარღვინი, წამონარღვინი, წამომრღვენელი და ა. შ.

ყურადღება უნდა მიექცეს იმ ფაქტს, რომ ყველა ზმნაში არ ხდება პრევერბესული თანხმონის შეხორცება ფუძესთან შეხორცება ერთი შეხედვით თითქოს იმ შემთხვევაში უნდა ხდებოდეს, როცა სხვადასხვა პრევერბი დაერთვის ფუძეს და სხვადასხვა მნიშვნელობას ანიჭებს მას. რადგან აწმყოში პრევერბი ზმნას არა აქვს, ამ მნიშვნელობათა გარჩევა აწმყოში ვერ ხერხდება, ამიტომ თითქოს პრევერბისეული თანხმონის შეხორცება აწმყოში სადიფერენციაციო საშუალება და შემდგომ სხვა დრო-კოლოებში მიაჩნიათ გადატანილად.

შდრ.: არდგენს (წარადგენს ან წარმოადგენს) და ადგენს (დაადგენს, შეადგენს); ღვეის (აღვეის) და გვის (დაგვის, გაგვის); ღკვეთს (აღკვეთს) და კვეთს (მოკვეთს, გაკვეთს); ღძრავს (აღძრავს) და ძრავს (დაძრავს); ღნიშნავს (აღნიშნავს) და ნიშნავს (შენიშნავს ან დანიშნავს) და სხვ.

ზოგჯერ ასეთ ვარაუდს არდგენს და მისთ. ფორმათა სალიტერატურო ქართულში დაკანონების საბუთადაც კი იყენებენ.

მაგრამ, რა თქმა უნდა, ეს ასე არ არის. ჯერ ერთი, კიდევაც რომ არდგენს ფორმა წარადგენს ზმნის აწმყოდ იქნეს მიჩნეული და ამით განსხვავების დამყარება მოხერხდეს აწმყოში, როგორც განვასხვავოთ აწმყოში მაინც შეადგენს, დაადგენს და მისთ. ფორმები? მეორე, ქართულში არის მრავალი ზმნა, რომლებიც სხვადასხვა პრევერბდართული სხვადასხვა მნიშვნელობისაა და აწმყოში ამ მნიშვნელობათა გარჩევა არ ხერხდება, მაგრამ ამ ზმნებში პრევერბისეული თანხმომავანი ფუძეს არ შეხორცებია (შდრ. აგებს—დააგებს, წააგებს, წამოაგებს, განაგებს, მიაგებს, მოაგებს, ჩააგებს, გადააგებს, ააგებს, გამოაგებს, ჩამოაგებს და სხვ.).

მესამე, რაც მთავარია, პრევერბისეული თანხმომავანი სწორედ ისეთ ზმნებშია უფრო ხშირად ფუძესთან შეხორცებულად ნახმარი, რომელთაც მხოლოდ ერთი პრევერბი დაერთვის და, მაშასადამე, აწმყოში მნიშვნელობათა დიფერენციაციის საჭიროება არ არსებობს:

ანახიერებს

ანსხვავებს

ანციფრებს

ანხორციელებს

ანვითარებს

ანზოგადებს

ანთავისუფლებს

ანცხადებს

ანცალკევებს და მისთ.

ისეთი ფორმების გამართლება, რომელთაც ფუძესთან პრევერბის თანხმომავანი აქვს შეხორცებული, არც იმით შეიძლება, რომ ამ შემთხვევაში თავს იჩენს თითქოს ის დიფერენციაცია მნიშვნელობებისა, რომლებიც პრევერბების ძველ და ახალ სახეობათა ხპარებით მყარდება (შდრ. აზრდა და აღზრდა; აქედან ზრდის და ღზრდის).

შეხორცება პრევერბისეული თანხმომავანისა ფუძესთან ეხება ზმნების ძალიან მცირე რაოდენობას და, ცხადია, ის არ შეიძლება გამოდგეს იმ გაურჩევლობის აღსაკვეთად, რომელიც ახალ ქართულ ენაში ზმნათა აწმყოს ფორმებში გვაქვს პრევერბის დაურთველობის გამო. სხვადასხვა პრევერბიანი ზმნა აწმყოში კონტექსტის მიხედვით უნდა გაირჩეს..

მაინც უნდა აღინიშნოს, რომ ფუძესთან შეზრდის ყველაზე მეტ უნარს განპრევერბისეული ნ თანხმომავანი იჩენს. ამასთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ უმართებულო ფორმები ანახლებს, ანახლებდა, ანახლებდეს (ნ მხოლოდ ამ სამ ფორმაშია შეხორცებული ფუძესთან) ძალიან გავრცელებულია თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში (შდრ. ანახლებს და აახლებს).

ნათქვამის საფუძველზე თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში ის ფორმები, რომლებშიც ფუძეს შეხორცებულია პრევერბისეული თანხმომავანი, უმართებულოდ უნდა იქნეს მიჩნეული.

გამონაკლისის წესით პრევერბისეული თანხმოვანი ფუძესთან შეხორცებულად უნდა დარჩეს **აღიარებს** და **აღორძინებს** ზმნებში, სადაც პრევერბისეული თანხმოვნის ფუძისეულად გააზრების პროცესი კარგა ხანია დამთავრებულია და სალიტერატურო ენაში დამკვიდრებულია ამის შესაბამისი ფორმები.

იშვიათ შემთხვევაში შესაძლებლად უნდა იქნეს მიჩნეული პრევერბიანი ფორმის გამოყენება აწმყოს მნიშვნელობით: **შუამდგომლობას აღძრავს, წარმოვადგენ სათანადო საბუთებს...**

ამის მიხედვით თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენისათვის

მართებული ფორმებია:

უმართებულო ფორმებია:

ათავისუფლებს, ათავისუფლებდა,
ათავისუფლებდეს

ანთავისუფლებს, ანთავისუფლებდა,
ანთავისუფლებდეს

გაათავისუფლებს || განათავისუფ-
ლებს, გაათავისუფლებდა || განათავი-
სუფლებდა

გაანთავისუფლებს, გაანთავისუფლებდა

გაათავისუფლა || განათავისუფლა,
გაათავისუფლოს || განათავისუფლოს

გაანთავისუფლა, გაანთავისუფლოს

გაუთავისუფლებია || განუთავისუფ-
ლებია, გაუთავისუფლებიანა || განე-
თავისუფლებინა, გაუთავისუფლებინო ს
|| განეთავისუფლებინოს

გაუნთავისუფლებია, გაუნთავისუფლე-
ბინა, გაუნთავისუფლებინოს

ითავისუფლებს, ითავისუფლებდა,
ითავისუფლებდეს

ინთავისუფლებს ინთავისუფლებდა, ინ-
თავისუფლებდეს

გაითავისუფლებს || განითავისუფ-
ლებს, გაითავისუფლებდა || განი-
თავისუფლებდა

გაინთავისუფლებს, გაინთავისუფლებდა

გაითავისუფლა || განითავისუფლა,
გაითავისუფლოს || განითავისუფლოს

გაინთავისუფლა, გაინთავისუფლოს

უთავისუფლებს, უთავისუფლებ-
და, უთავისუფლებდეს

უნთავისუფლებს, უნთავისუფლებდა,
უნთავისუფლებდეს

გაუთავისუფლა || განუთავისუფლა,
გაუთავისუფლოს || განუთავისუფლოს

გაუნთავისუფლა, გაუნთავისუფლოს

უთავისუფლდება, უთავისუფლ-
დებოდა, უთავისუფლდებოდეს

უნთავისუფლდება, უნთავისუფლდება
და, უნთავისუფლდებოდეს

გაუთავისუფლდა || განუთავისუფლ-
და, გაუთავისუფლდეს || განუთავი-
სუფლდეს

გაუნთავისუფლდა, გაუნთავისუფლდეს

გასათავისუფლებელი || განსათავი-
სუფლებელი

გასანთავისუფლებელი

გამათავისუფლებელი || განმა-
თავისუფლებელი

გამანთავისუფლებელი

ამგვარადვე სხვა ზმნებში

მართებული ფორმებია:

ასხვავებს და ა. შ.
აცვიფრებს და ა. შ.
ასახიერებს და ა. შ.
ანორციელებს და ა. შ.
აზოგადებს და ა. შ.
არისხებს და ა. შ.
აცალკევეს და ა. შ.
აცხადებს და ა. შ.
ამართლებს და ა. შ.
ამტკიცებს და ა. შ.
კურნავს და ა. შ.
ადგენს (წარადგენს) და ა. შ.
აშფოთებს (ალაშფოთებს) და ა. შ.
აფრთოვანებს (ალაფრთოვანებს)
და ა. შ.
ზრდის (აღზრდის) და ა. შ.
ძრავს (აღძრავს) და ა. შ.
ნიშნავს (აღნიშნავს) და ა. შ.

უმართებული ფორმებია:

ანსხვავებს და ა. შ.
ანცვიფრებს და ა. შ.
ანსახიერებს და ა. შ.
ანანორციელებს და ა. შ.
ანაზოგადებს და ა. შ.
ანარისხებს და ა. შ.
ანაცალკევეს და ა. შ.
ანაცხადებს და ა. შ.
ანამართლებს და ა. შ.
ანამტკიცებს და ა. შ.
ანკურნავს და ა. შ.
ანადგენს და ა. შ.
ანაშფოთებს (ანალაშფოთებს) და ა. შ.
ანაფრთოვანებს (ანალაფრთოვანებს)
და ა. შ.
ანზრდის და ა. შ.
ანძრავს და ა. შ.
ანნიშნავს და ა. შ.